

op een volksschool, haalde en bracht hem naar zijn kleuterklasje en had van haar eigen school echte verhalen van kinderen uit haar klas; ja, zoo kreeg die toen een tijdje de overhand. Tot Louise, die, met haar snel behaalde middelbare taalacte al dadelijk veel met privaattlessen verdienend, hem een volledige mecanodoos present deed, zoo volledig dat zelfs jongens van twaalf jaar wel eens bij Willem wilden komen spelen. Soms dreigde in een fellen flits vinniger dan vroeger een haat tusschen de zusters om den voorrang. Daar 't niet anders leek te gaan, kwam er een samensmelting van beiden om zijn bezit, een regeling van rechten: een compromis. Het had niet anders gekund, de naturen waren te uiteenlopend; Louise, sluw en schuw, bleef de sterkste, maar had te weinig vrijen tijd, Hannie, roekeloos in vreugd en verdriet, leed te hartstochtelijk om een ruzie-stemming en sloeg om tot een totale verdoemdiging. Over 't kind heen, om het kind, leerden ze elkaar verdragen. Ze hadden beiden steeds verkeerd in de schaduw der broeders, wier levens gemeengoed waren geweest voor alle bewoners van 't stadje; de liefde voor het door niemand gekende broertje werd, na den uitgestreden wedijver om den voorrang, een band. Een onverbreekelijke band, aan een groote liefde gelijk of misschien aan een doodelijken haat. De innigste zusterliefde werd het, toen Willempje op zijn achtste jaar ziek werd en na een maandenlange, volslagen toegewijde verpleging stierf.

Louise had in dit drama van zijn ziekte en dood haar laatste schuwheid verloren, haar oogen keken niet meer, wanneer ze met iemand sprak, terzij uit of naar beneden, doch staarden een koel beheerschten als bevelenden blik recht voor zich uit. Hannie's oorspronkelijk overbruisende levenslust, toch al vaak gekneusd, was met een schok gestrand op een te harde kust: moederliefde, levenslust en deze beide doodelijk gewond.

In dit zwaar te torsen verdriet wendden de zusters zich van 't leven af. Zij verlieten een vroolijk benedenhuis in de drukke hoofdstraat en hadden de stilte van 't eenzaam singelhuisje gezocht. Nu eerst keerde de liefde voor Willempje, daar de zusters, in vrije keuze, toch samen wilden blijven, zich tot haar diepste kern in.

En al meenden enkele bekenden, dat dit samengaan van zulke contrasten, zonder het broertje, nooit goed zou kunnen gaan, het ging goed al de jaren die zij nu al samen waren na 't heengaan van 't betreurde kind. Het leven ging bovendien een nivelleering aan, doordat Hannie, van frisch meisje, spoedig verwelkte, haar opgewektheid naar buiten weliswaar behield, doch innerlijk aan sombere gevoelens leed om jaren die leeg verlieden, om een jeugd die geen gelegenheid vond zich te toonen en die zich niet tooien kon, en altijd om Willempje die zijn zachte handje om hulp had uitgestoken, toen hij stierf; of was het om haar te steunen in 't verdriet dat hij geweten had haar te doen met zijn dood?

Hannie, de vroolijke, drukte het leven ten slotte zwaar. Haar kleine in-